

pajajo je grenke solze brezsrčnega tlačanstva; ona sicer ve mnogo pripovedovati o nepresežnem junaštvu, ki pa nikdar ni postalo krvoločno in kruto, večidel pa nam pričuje o neumorni marljivosti s kojo se je obdelovala rodna zemlja, o srčni plemenitosti do sovražnikov, o neomajni zvestobi do vladarjev, o globoki ljubezni do vsega, kar je lepo in prav, zlasti do vere, do poštenosti, do blagodejanja, do domovine, do svobode.

Naš narod je vsled neugodnih razmer sicer pred tisoč leti izgubil svojo samostalnost, ki jo je bil užival le kratko časa, in od tistih mal sem tudi celó svojo samoupravo, tako da mu, razkosanemu v mnogo političnih jednot in ločenemu od južnih bratov, danes celó vladajo tuji, ali v kljub temu naša zgodovina ni nečastna, marveč takšna, da na vsako nje stran lahko pokažemo s ponosom.

Pač z mirnim srcem smemo trditi, da smo talent, s katerim nas je Stvarnik obdaril, v razmerah, ki so nam bile in še so odsojene, izrabljali, kolikor je bilo mogoče; v tem oziru nam nikakor ni treba imeti slabe vesti; saj se še nam naši najhujši sovražniki ne morejo prečuditi, da ob tem, kar so z nami počenjali, nismo že davno poginili. Zares, kar človeška domišlija more iznajti krutosti in zlobe, vse so Nemci, Madžari, Turki in Lahji na nas poskušali in prakticirali, da bi nas zatrli. Ali ne le, da se njim vroča želja ni izpolnila, marveč naš življenj se je tajno še krepil, srčno smo ves čas sledili svojemu cilju, nič nas ni plašilo, nič nas ni zavrnilo, in danes smo, hvala našemu mučeništvu, le tem bolje utrjeni.

Dalje; kakor človekova prava vrednost ni odvisna do tega, kako je močan ali bogat ali čaščen, ampak le od tega, kako da živi, tako se tudi pri narodu, kadar se njegova zgodovina naj sodi, kot merilo ne sme prezreti to, kar je jedino prave vrednosti. Taka sodba pa, nimamo se bati, bode za nas, kakor smo napomnili že gori, iztekla gotovo veličastno.

In končno; ali bi naj bilo sramotno, ako je večna Previdnost pred tisoč leti določila, da za nas še ni prišel čas, ter nas modro hranila za prihodnost, ki je naj mnogo sijajniša nego pa doba, v kateri bi, nevedni otroci, radi bili stopili na svetovno torišče? On, ki skrbi za vsakega črvička, ve tudi, kaj namenja z nami, in kakor ne mara pogubiti nikogar, tako tudi ne bode nas Slovencev.

A ne potrjuje nas v nadi na lepo bodočnost le zaupanje v božjo modrost in usmiljenost; kakor se prihod pomladi naznanja po solncu, po povratku ptic, po rastlinju, ravno tako zanesljivo tudi kažejo razna

znamenja, da se Slovenci bližamo narodni pomladi. Dosedanje naše stanje bilo je le zimsko spanje; udje naši niso mrtvi, le otrpli so vsled narodnega mraza, sicer pa polni najčilejših močij; mi živimo, a le čakamo, da nas Buditelj pokliče in vzdrami na veliko delo.

Ker bode o zgodovini našega naroda »Slov. Gospodar« odslej začel prinašati svojim bralcem kratka poročila, zatoraj se v tem-le spisu ne bodemo dalje trudili nagromaditi dovolj dokazov za našo trditev, da smemo Slovenci slobodno biti ponosni na svojo zgodovino. Naj torej povedano zadošča.

Prepričali smo se iz dosedanjih člankov, da smo Slovenci, če tudi nismo bogsigavedi kako velik in mogočen narod, vendar lahko ponosni nase, naj se primerjamo s katerim narodom se hočemo.

Toda še jeden vzrok imamo za svoj ponos, ali bolje rečeno, da svoj slovenski ponos podvojimo, in ta je, da smo Slovani. O tem pa prihodnjic.

Politični ogled.

Nemško časnikarstvo se je začelo v zadnjem času zelo ogrevati za nemščino kot državni ali vsaj posredovalni jezik. Zakaj bi ravno morala nemščina biti državni jezik, je Slovanom neumljivo. Slovanski poslanci tudi nikdar ne bodo pripustili, da bi se nemškemu jeziku pripoznala v naši državi kaka prednost. Naše vlade pa bi naj že enkrat začele bolj gledati na gmotno stanje državljanov, ne pa samo nemščino siliti naprej. Toliko milijonov ljudi živi na svetu srečnih brez nemščine, za to mislimo, da tudi nam avstrijskim Slovanom ni potrebna za našo — srečo.

Čehi in Slovenci. Čehi bi nam naj bili vzor, kako je treba nastopati, kadar se gre za narodne stvari. V nedeljo je bilo v Mnihovem Gradcu politično zborovanje vseh čeških strank in prišlo je nad 60.000 ljudi. Zborovalci so ugovarjali predlogu nemških poslancev, da naj postane nemščina posredovalni ali državni jezik. Slovenci posnemajmo Čeha in prihajajmo radi na shode, kjer se branijo naše narodne svetinje in pravice.

V Trstu so se sedaj nekoliko razburjeni slovenski duhovi pomirili, ker je škof povodom birme pri Sv. Jakobu vernikom in tudi italijanašu — župniku naznanil, da Slovenci smejo nastopati pri procesijah s svojo zastavo, kadarkoli hočejo. Na dan sv. Jakoba

bo prvokrat zopet procesija in takrat se bo pokazala tudi zastava.

Grof Muraviev, ruski minister zunanjih zadev, je nagloma umrl. Muraviev je bil jako miroljuben človek, zato je tudi skrbel, da se z Nemčijo in posebno z našo državo ni skregal, čeprav mu je delal grof Goluhovski na Balkanu velike skrbi. Car je rad poslušal svet svojega modrega državnika. Francoska pa je izgubila z umrlim grofom toplega zagovornika francosko-ruske zveze. Naslednik bo mu bržkone grof Lamsdorf.

Italijani imajo novo ministerstvo, katero je sestavil poslanec Saraco. Zunanje stvari še bo nadalje vodil Visconti-Venosta. Toda ali bo sedaj utihnili obstrukcija skrajne levice, pa še se ne more reči.

Na Kitajskem postaja upor vedno širji. Z uporneži so potegnili sedaj tudi kitajski vojaki, ali sami radi, ali pa na cesaričin ukaz, se ne ve. Tuji v Tientsinu in Pekingju so v veliki nevarnosti, ker sta te dve mesti v oblasti upornikov. Velesile nameravajo sedaj najprej osvoboditi mesti Tientsin in Peking, a še imajo premalo vojaštva. Od strani Kitajcev se bo z velesilami pogajal stari kitajski državnik Li-Hung-Čang. Cesarica ga je pozvala v Peking. Vodstvo ruskih vojnih sil se bo izročilo velikemu knezu Aleksiju, ki se je že ukrcal v Tulonu na ladijo, da se odpelje na Kitajsko.

Dopisi.

Iz Žalca. (Političen shod), ki ga je tukaj sklicalo društvo »Naprej«, bil je dobro obiskan in silno zanimiv zavoljo mnogih odličnih govornikov, ki so nastopili, in sklepov, ki so se napravili. Dr. Karlovšek je vodil zborovanje jako spretno in tudi sam segel večkrat v razgovor. O državnem zboru je poročal gospod vitez Berks. Razjasnil je sedanje politične razmere; ne boji se pa prav nič ne za Slovence in sploh za Slovane v Avstriji. Vlode so prišle, pa zopet izginile; tako se bo zgodilo tudi z zdajšnjo vlado. Vendar, dokler je dr. Režek v ministerstvu, tako dolgo se nam ni bati ničesar. Poslanec Žičkar je govoril o naših žalostnih gospodarskih in obrtnih razmerah; o sredstvu, kako obojemu stanu pomagati na noge; kaj so nameravale v ta namen storiti vlade ter priporočal z združenimi močmi upirati se proti navalom nemštva in lahonstva. Razpravljal je tudi vzroke sedajšnjega narodnostnega boja ter prišel do sklepa, da vseh teh bojev je krivo pomanjkanje krščanskega

pesku! Ti pa, dragi Matjaž, ki sem te gori zval kralja Matjaža, le pripravljaj svojo vojsko, da bode sovražnika udarila, kadar bo prišel slovenski dan.

Edšidt Matjaš je krojač, in on ni prvi izmed tega vse časti vrednega stanu, ki ga poznam kot voditelja čitajočega slovenskega kroga. Reči se mora, da so naši slovenski krojači pogosto prav posebni ljudje, ki se s knjigami mnogo ukvarjajo, ki mnogo čitajo in imajo tudi poseben talent, da še privabijo druge, ki se sčasoma tudi navzamejo njihovega junaškega slovenskega duha. V glavah slovenskih krojačev se je že marsikaj izkulo, kar je nekaterim delalo preglavice in postalo pomenljivo, bodisi kako bralno ali konzumno društvo, ali celo kaka pravična vojska, toda vsikdar le, kar je pošteno. Naši slovenski krojači ne znajo samo žvižgati, oni vedo narodne pesmi popevati brez konca, narodne pripovedke in vraže pripovedovati, včasih tako grozne, da se poslušalcem lasje jezijo. Zato pa se v hiši tudi že vse veseli, kadar krojač stopi čez prag, in gospodinji ni žal mesa, ki tisti teden ostavi tunjo. Poznam slovenskega krojača, ki je pisatelj, in često se zgodi, da kateri, ko mu že brada postaja trda, šivanko položi v stran ter gre v mesto študirat. Vsa čast slovenskim krojačem, oni so moč, s katero nam je treba

računati, katere pa se je tudi treba bati, če se ji zameri.

Materina kletev.

Resnična povest, M. T. Savinjski.

Le enkrat bi videl,
Kak solnce gor gre.
Bi videl, kje luna,
Kje zvezde blišče!

A tema poskuša
Nad mano si moč,
Ne vem nič od dneva
Obdaje me noč!

Nehoté sem te-le vrstice iz naše tako ganljive pesmi »Slepce« brenkal pred se, ko sem tako samcat stopal po razsvetljenih ulicah predmestja * * *. Moja duša je bila žalostna! Ravnokar sem namreč zapustil zavod za slepce.

Že mnogokrat sem bil slišal, kako skrbi krščanska ljubezen za najrevnejše otroke človeške — za slepce, in hotel sem to, o čemur sem slišal večkrat govoriti, videti na lastne oči.

Prišel sem tja. Kako krasno, kako veliko poslopje je ta sirotišnica! Zunaj mesta stoji, sredi velikega vrta, iz katerega puhti sladokuh duh pisanih cvetlic in cvetečih grmov v velike, snažne sobe spalnice, učilnice in delavnice, namenjene slepcem.

Videl sem slepe otroke, kako delajo — dečki pletó jerbace, krtače, preproge — tudi

opravljajo rokodelska dela, deklice pa izdelujejo nogavice, rokavice, vežejo, kvačkajo in pletejo.

Imel sem tudi priložnost slišati nauk. Res, občudoval sem, s kako spretnostjo čitajo slepci s pomočjo tipanja. Kakor bi kedó z iglicami vbodel črke v papir in sicer od spodaj navzgor, tako so osnovane knjige za slepce.

Tudi pišejo z iglicami, da takorekoč tiskajo. Tudi še posebno, jednostavno abecedo za slepce imajo. Jaz je nisem mogel čitati. Za posamezne črke imajo le po dve do štiri pike, ki so raznovrstno postavljene druga do druge.

Nekoliko sem se že privadil pogledu slepih otrok, ko pridem z gosp. ravnateljem, ki je prav prijazen, že precej postaren duhovnik v telovadnico, kjer so morali slepci — meni v čast nekaj pesmic prepevati.

Rečem, da me ni lahko kaj tako ganilo, kakor gledati slepe otročiče, poslušati njih miloubrane glasove, ki so s tako prisrčnostjo, tako mehko doneli na moje uho, da so se mi nehote oči porosile.

»Glejte, tu vam še pokažem dve gojenki, ki smo je danes šele sprejeli«, reče ravnatelj in prikljče dve deklici — stari kakih osem in devet let — naj stopite bliže.